

ІНФРАСТРУКТУРНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНОГО СТАТУСУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

О.П. Власенко, к. е. н.

Житомирський національний агроєкологічний університет

Представлено результати дослідження рівня забезпечення сільгоспвиробників послугами установ й організацій ринкової інфраструктури, що є складовим елементом їх конкурентного статусу.

Постановка проблеми. Одним із ключових факторів функціонування підприємства на ринку є його конкурентний статус, який відображає здатність суб'єкта господарювання до конкурентної боротьби. Проте конкурентний статус переважної більшості вітчизняних сільськогосподарських підприємств ще не сформований внаслідок інституціональних особливостей становлення аграрного ринку, однією з яких є диспаритетний розвиток його інфраструктури. Така ситуація призводить до обмеженого доступу аграріїв до сфери бізнес-обслуговування, послуги якої забезпечують інформативність процесу прийняття ефективних управлінських рішень. Це обумовило напрям дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні аспекти конкурентоспроможності та її похідних належать до наукового доробку С.Б. Авдашева, І.К. Білявського, Л.С. Довганя, М.Й. Маліка, З.С. Шершньової та ін.

Мета дослідження. Метою дослідження є визначення рівня забезпеченості сільськогосподарських виробників послугами установ й організацій ринкової інфраструктури на основі аутооцінювання керівниками господарств необхідності в цих послугах.

Виклад основного матеріалу. Інфраструктура аграрного ринку знаходиться на стадії становлення, що обумовлює обмежене обслуговування сільгоспвиробників. Натомість резерв підвищення ефективності господарювання у разі забезпечення в необхідному обсязі послугами установ та організацій ринкової інфраструктури складає 255,36 грн. додаткового прибутку на 1 га сільгоспугідь [2, с. 163].

З метою отримання репрезентативних даних щодо рівня забезпеченості послугами установ й організацій ринкової інфраструктури сільськогосподарських підприємств проведене анкетне опитування керівників господарств Житомирської області [3]. Оцінка проводилась за 4-бальною шкалою, яка відображає ступінь відхилення від бажаного (на думку аграріїв) рівня [1]. Результати опитування представлено в табл.

Таблиця. Рівень забезпечення сільськогосподарських підприємств послугами установ та організацій ринкової інфраструктури

Послуги	Оцінка рівня забезпеченості, %			
	0 не спожива- ються	1 низький рівень	2 середній рівень	3 бажаний/ ідеальний рівень
Юридичні	21,6	33,3	25,5	19,6
Аудиторські	64,7	15,7	15,7	3,9
Інформаційно-консультативні	27,5	39,2	31,4	2,0
Банківські	2,0	7,8	45,1	45,1
З оцінки майна	37,3	31,4	21,6	9,8
З організації збуту	31,4	15,7	43,1	9,8
Страхування	27,5	15,7	31,4	25,5
Бірж та агро-торгових домів	72,5	19,6	2,0	5,9

Джерело: власні дослідження.

Проведене дослідження засвідчує, що найбільше задовольняються потреби сільгоспвиробників у банківських послугах (45,1% респондентів вказали їх рівень споживання як ідеальний), які є наразі необхідним атрибутом ведення господарської діяльності. Натомість інші види обслуговування споживаються в недостатньому обсязі, що знижує рівень конкурентоспроможності підприємства в умовах зростання ролі інформації та сфери обслуговування.

Ситуація, яку засвідчує проведене опитування, пояснює замкнуте коло, по якому рухаються сільськогосподарські товаровиробники.

Постійна нестача коштів унеможливило використання ринкових важелів, які сприяють більш ефективному веденню бізнесу. Немає механізму страхування, не використовуються професіонали у сфері консалтингу, обмежений доступ до послуг з організації постачання і збуту.

Висновки. Вихід із даної ситуації має два напрями. По-перше, державна підтримка сільськогосподарського виробництва, що включатиме пільгове кредитування, страхування, надання кваліфікованого консалтингу та забезпечення вигідних умов для аграріїв у сфері постачання і збуту. Однак такий підхід суперечить природі ринкових взаємовідносин і, з огляду на недовість урядових заходів, потребує багато часу, коштів і бажання посадовців ущемити посередників, постачальників та виробників-монополістів. По-друге, використання досвіду розвинених країн та природи групової дії, що передбачає об'єднання зусиль зацікавлених сторін на засадах взаємовигоди і партнерства. Така взаємодія може відбуватися на основі кооперації, інтеграції, утворення кластерів та стратегічних альянсів.

Список використаних джерел

1. Бешелев С.Д. Математико-статистические методы экспертных оценок. – 2-е изд., перераб. и доп. / С.Д. Бешелев, Ф.Г. Гурвич. – М.: Статистика, 1980. – 280 с.

2. Зіновчук В.В. Управління транзакційними витратами в агробізнесі / В.В. Зіновчук, О.П. Власенко // *Management theory and studies for rural business and infrastructure development*. – 2009. – №17(2). – 157-168.

3. Панина Н.В. Технология социологического исследования: курс лекций / Н.В. Панина. – [2-е изд.]. – К.: Институт социологии НАН Украины, 2001. – 277 с.